

Додаток А

ЛІСТИНГ

```
package evolution2;
import java.awt.*;
import java.awt.event.*;
import java.util.*;
/**
 *
 * @author
 */
public class Settings extends Frame {
    private static ArrayList<Checkbox> checkboxeseff = new
ArrayList(11);
    private static ArrayList<Checkbox> checkboxesrec = new
ArrayList(12);

    Textfield wight = new Textfield();
    Label widthl = new Label ("Висота поля:");
    Textfield height = new Textfield();
    Label heightl = new Label ("Ширина поля:");
    Textfield foodchance = new Textfield();
    Label foodchancel = new Label ("Імовірність ресурсу:");
    Textfield numagents = new Textfield();
    Label numagentsl = new Label ("Кількість агентів, що
заселяються:");

    Textfield delay = new Textfield();
    Label delayl = new Label ("Затримка, мс:");
    Panel panel = new Panel();
    Button sub = new Button("Установити");
    GridLayout manager;

    Textfield reprflow = new Textfield();
    Label reprflowl = new Label ("Витрати на розмноження:");
```

```

Textfield reprfailflow = new Textfield();
Label reprfailflowl = new Label ("Витрати при невдалім
розмноженні:");
Textfield moveflow = new Textfield();
Label moveflowl = new Label ("Витрати на переміщення:");
Textfield movefailflow = new Textfield();
Label movefailflowl = new Label ("Витрати при невдалому
переміщення:");
Textfield rotateflow = new Textfield();
Label rotateflowl = new Label ("Витрати на поворот:");

Textfield waitflow = new Textfield();
Label waitflowl = new Label ("Витрати при відпочинку:");
Textfield eatfailflow = new Textfield();
Label eatfailflowl = new Label ("Витрати при невдалім
харчуванні:");
Textfield eatreplenish = new Textfield();
Label eatreplenishl = new Label ("Ефективність споживання
ресурсу:");
Textfield reprenergylim = new Textfield();
Label reprenergyliml = new Label ("Обмеження на розмноження по
ресурсу:");
Textfield scionenergypart = new Textfield();
Label scionenergypartl = new Label ("Частина ресурсу
нащадка:");

Textfield donateflow = new Textfield();
Label donateflowl = new Label (" ресурс, Що Віддається:");
Textfield donatefailflow = new Textfield();
Label donatefailflowl = new Label ("Витрати при невдалій
віддачі:");
Textfield snatchreplenish = new Textfield();
Label snatchreplenishl = new Label (" ресурс, Що
Відбирається:");
Textfield snatchfailflow = new Textfield();

```

```
Label snatchfailflow1 = new Label ("Витрати при невдалому  
вдборі:");  
  
Textfield energy = new Textfield();  
Label energy1 = new Label ("Внутрішній ресурс:");  
Textfield direction = new Textfield();  
Label direction1 = new Label ("Напрямок:");  
  
Textfield ampl = new Textfield();  
Label ampl1 = new Label ("Амплітуда мутацій:");  
Textfield startampl = new Textfield();  
Label startampl1 = new Label ("Амплітуда мутацій:");  
  
{  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Переміщення"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Поворот праворуч"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Поворот ліворуч"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Поглинання ресурсу "));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Розмноження"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Очікування"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Віддати ресурс"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Відібрати ресурс"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Нащадок спереду"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Нащадок праворуч"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Нащадок ліворуч"));  
    checkboxeseff.add(new Checkbox("Нащадок позаду"));  
  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Внутрішня енергія"));  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Ресурс у гнізді"));  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Ресурс спереду"));  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Ресурс праворуч"));  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Ресурс ліворуч"));  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Агент спереду"));  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Агент праворуч"));  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Агент ліворуч"));  
    checkboxesrec.add(new Checkbox("Енергія мети"));
```

```

checkboxesrec.add(new Checkbox("Споріднення мети"));
checkboxesrec.add(new Checkbox("Споріднення сусідів"));
}

Label receptors = new Label("Рецептори");
Label effectors = new Label("Ефектори");

Checkbox newform = new Checkbox("Створювати новий вид при
заселенні");

Settings (int mode) {
    switch (mode) {
        case 1 : totalsetmodeone(); break;
        case 2 : totalsetmodetwo(); break;
        case 3 : totalsetmodethree(); break;
    }
}

Settings (Agent agent, int mode) {
    if (mode == 2)
        agentsetmodetwo(agent);
    else
        agentsetmodeone(agent);
}

Settings (Agent agent, int i, int o, Outsinsapses outsins) {
    double[][] sin = agent.getsin();
    Textfield text = new Textfield();
    Label label = new Label ("Вага зв'язку " + i + " " + o);
    text.setText(sin[i][o] + "");
    sub.addActionListener((ActionEvent event) -> {
        agent.setsin(new Double(text.getText()), i, o);
        outsins.sin.repaint();
        this.dispose();
    });
    panel.setLayout(manager = new GridLayout(3, 1));
}

```

```

panel.add(label);
panel.add(text);
panel.add(sub);
this.add(panel);
this.setsize(100, 200);
this.setvisible(true);
}

private void totalsetmodeone() {
    panel.setLayout(manager = new GridLayout(23, 2));
    panel.add(width1);
    panel.add(wight);
    wight.setText(Field.getwight() + "");
    panel.add(height1);
    panel.add(height);
    height.setText(Field.getlenght()+ "");
    panel.add(foodchancel);
    panel.add(foodchance);
    foodchance.setText(Field.getfoodchance()+ "");
    panel.add(numagents1);
    panel.add(numagents);
    numagents.setText(Field.getnumagents()+ "");
    panel.add(delay1);
    panel.add(delay);
    delay.setText(Field.getdelay()+ "");

    panel.add(amp11);
    panel.add(amp1);
    amp1.setText(Lifeform.getamp1()+ "");
    panel.add(energy1);
    panel.add(energy);
    energy.setText(Lifeform.getenergy()+ "");

    panel.add(reprflow1);
    panel.add(reprflow);
    reprflow.setText(Lifeform.getreprflow()+ "");
}

```

```

panel.add(reprfailflowl);
panel.add(reprfailflow);
reprfailflow.setText(Lifeform.getreprfailflow()+ "");
panel.add(moveflowl);
panel.add(moveflow);
moveflow.setText(Lifeform.getmoveflow()+ "");
panel.add(movefailflowl);
panel.add(movefailflow);
movefailflow.setText(Lifeform.getmovefailflow()+ "");
panel.add(rotateflowl);
panel.add(rotateflow);
rotateflow.setText(Lifeform.getrotateflow()+ "");

newform.setState(Lifeform.getnewform());
this.add(panel);
this.setSize(550, 500);
this.setVisible(true);
sub.addActionListener((ActionEvent event) -> {
    if (!wight.getText().equals(""))
        Field.setup("wight", wight.getText());
    if (!height.getText().equals(""))
        Field.setup("length", height.getText());
    if (!foodchance.getText().equals(""))
        Field.setfoodchance(new
Double(foodchance.getText()));
    if (!numagents.getText().equals(""))

Field.setnumagents(Integer.parseInt(numagents.getText()));
    if (!delay.getText().equals(""))
        Field.setdelay(Integer.parseInt(delay.getText()));

    if (!energy.getText().equals(""))
        Lifeform.setenergy(new Double(energy.getText()));
    if (!reprflow.getText().equals(""))

Lifeform.setreprflow(Integer.parseInt(reprflow.getText()));

```

```

        if (!reprfailflow.getText().equals(""))

Lifeform.setreprfailflow(Integer.parseInt(reprfailflow.getText()));
        if (!moveflow.getText().equals(""))

Lifeform.setmoveflow(Integer.parseInt(moveflow.getText()));

Lifeform.setsnatchfailflow(Integer.parseInt(snatchfailflow.getText(
)));

        if (!startampl.getText().equals(""))
            Lifeform.setstartampl(new
Double(startampl.getText()));
            Lifeform.setnewform(newform.getState());

        this.dispose();
    });
}

private void totalsetmodetwo() {
    for (int i = 0; i < 11; i++)
        if (Lifeform.getinavail()[i] == 1)
            checkboxesrec.get(i).setState(true);
    for (int i = 0; i < 12; i++)
        if (Lifeform.getoutavail()[i] == 1)
            checkboxeseff.get(i).setState(true);
    panel.setLayout(manager = new GridLayout(13, 2));
    panel.add(effectors);
    panel.add(receptors);
    for (int i = 0; i < 11; i++) {
        panel.add(checkboxeseff.get(i));
        panel.add(checkboxesrec.get(i));

    }
    panel.add(checkboxeseff.get(11));
    panel.add(sub);
    this.add(panel);
}

```

```
this.setsize(320, 400);
this.setvisible(true);

sub.addactionlistener((Actionevent event) -> {
    for (int i = 0; i < 11; i++) {
        if (checkboxesrec.get(i).getState())
            Lifeform.getinavail()[i] = 1;
        else
            Lifeform.getinavail()[i] = 0;
    }
    for (int i = 0; i < 12; i++) {
        if (checkboxeseff.get(i).getState())
            Lifeform.getoutavail()[i] = 1;
        else
            Lifeform.getoutavail()[i] = 0;
    }
    this.dispose();
});
}
}
```


Додаток Б
Слайди презентації

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки

Атестаційна робота магістра

**Дослідження алгоритмів пошуку інформації на основі
штучних агентів**

Керівник:
проф. Шубін І.Ю.

Виконав:
Струков О.М.,
ст. гр. ПЗмзд-17-1

Харків, 2019

1 **1**

Актуальність

- Ефективний інструмент пошуку у всім доступному обсязі даних повинен шукати дані, що цікавлять користувача-фахівця не тільки в спеціально структурованих але й у неструктурованих документах на всіх відомих користувачеві мовах, тобто *здійснювати багатомовний інформаційний пошук, що орієнтований на представників наукового співтовариства, що знають іноземні мови, а також іноземних студентів, що навчаються на технічних напрямках .*

2

Мета роботи

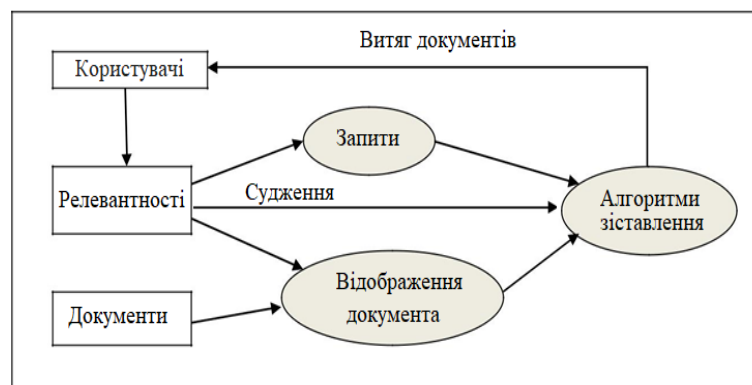
- підвищення релевантності перших результатів автоматичного багатомовного інформаційного пошуку в рамках застосування мультиагентного підходу.

Для досягнення поставленої мети необхідно було розв'язати **наступні завдання:**

- аналіз процесу БІП документів і виявлення операцій, які повинні бути виконані в процесі пошуку на заданих мовах для одержання результатів, ранжованих по ступеню релевантності запиту;
- розробка архітектури і реалізації мультиагентної системи БІП;
- розробка структурної моделі БІП, що враховує мультиагентну реалізацію пошукової системи;
- Розробка програмних процедур оцінки релевантності знайденого документа по якісно заданим вагам термінів у запиті та документі.
- виконання експериментальних досліджень і оцінка їх результатів

3

Базова архітектура інформаційно-пошукових систем

4

Індексування

- Наразі ручне індексування все ще вважається кращим ніж автоматичне через його здатність справлятися з невизначеністю.
- Однак ручне індексування страждає від високих операційних витрат і є практично неможливим для виконання в сьгоднішніх базах документів внаслідок їх розмірів.
- Автоматична індексація стала активною областю досліджень ІП.
- Для виконання автоматичної індексації необхідно визначити мову індексування.
- Мова індексування складається зі словника термінів і методів побудови відображень.

5

Оцінки якості пошукових систем

- Якість сучасних пошукових систем оцінюється більшою кількістю критеріїв, серед яких основними вважаються:
  - час обробки запиту;
  - пертинентність;
  - релевантність;
  - точність;
  - повнота;
  - випадання.

6

Постановка задач дослідження

- Проведений аналіз показує, що мультиагентний підхід ефективний у тому випадку, якщо структура виконуваних операцій і взаємодія між агентами добре пророблені. Досягнення цієї мети припускає розробку структурної моделі БІП.

У такий спосіб для створення ефективної системи БІП необхідно:

- Виконати аналіз процесу БІП і розробити його структурну модель для наступної декомпозиції й реалізації пошукової системи з використанням мультиагентної технології, що забезпечує гарне розпаралелення й масштабування інформаційних систем.
- Розробити алгоритм оцінювання релевантності документів, що забезпечує точність результатів на рівні існуючих методів, але має більш низьку обчислювальну складність.
- Розробити програмну модель запропонованих моделей і алгоритмів.

7

- Вага терміну t у документі d згідно $tf-idf$ визначена рівнянням

$$w(t, d) = (tf - idf)_{i,j} = tf_{i,j} \times idf_j$$

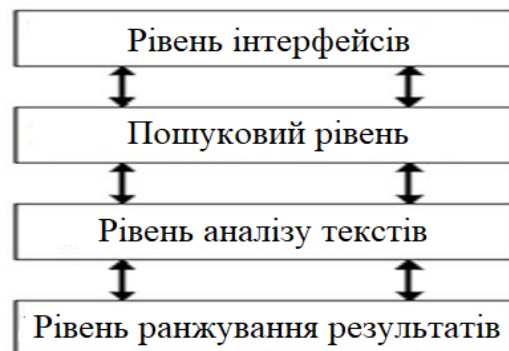
8

Варіанти зважування зворотної частоти документів

Схема зважування	Варіант IDF
Унарна	1
Інвертована частотна	$\log \frac{N}{n_t}$
Інвертована частотна зглажена	$\log(1 + \frac{N}{n_t})$
Інвертована частотна	$\log(1 + \frac{\max_t n_t}{n_t})$
Імовірнісна інвертована частотна	$\log \frac{N - n_t}{n_t}$

9

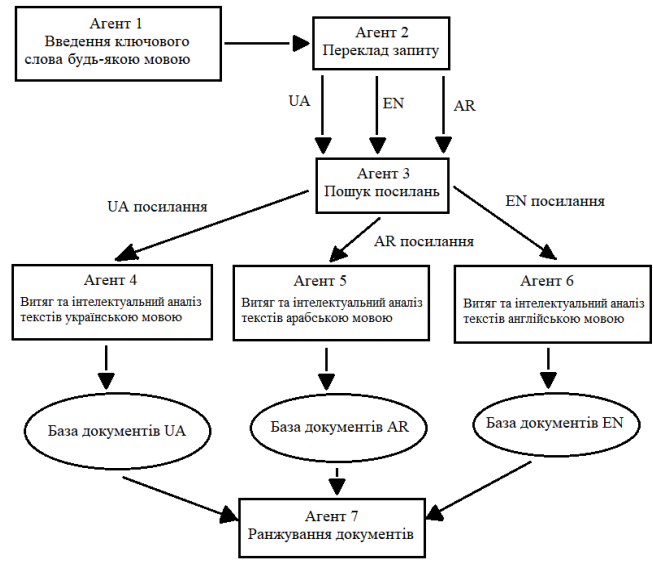
Розробка мультиагентної архітектури системи БІП

Функціональна схема МАС для одномовного пошуку

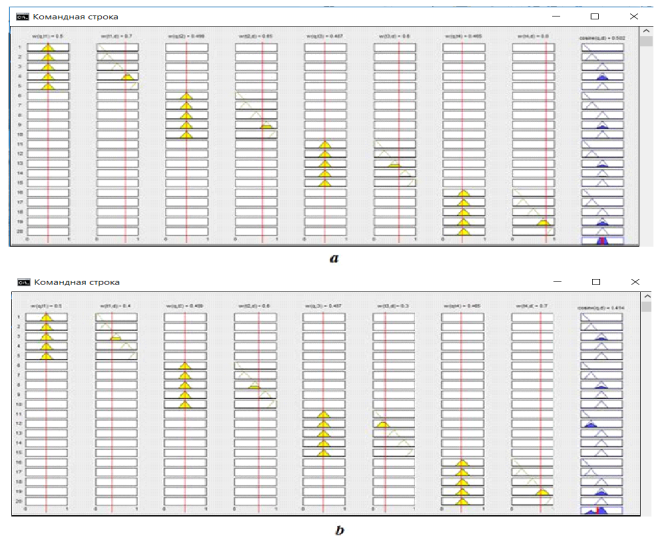
10

Архітектура мультиагентної системи БІП

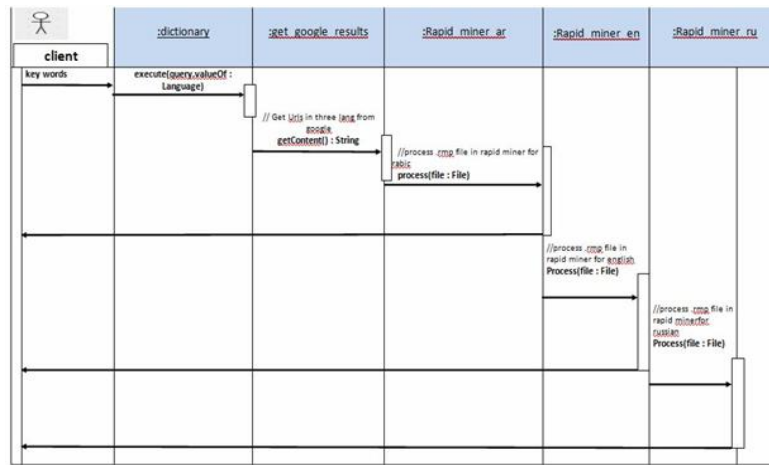
11

Алгоритм експертної оцінки релевантності за допомогою нечіткого логічного висновку

12

Діаграма послідовностей запропонованої системи

13

Висновки

В результаті роботи

- розроблена багатоагентна архітектура системи БП, визначені функції агентів і взаємозв'язки між ними, що дозволяє одержати більш ефективну реалізацію системи БП;
- введена лінгвістична змінна «Вага терміну», що дозволяє формалізувати вербальну оцінку релевантності документів і використовувати її для наступного ранжування результатів пошуку;
- запропоноване ранжування результатів пошуку у випадку однієї або декількох мов з використанням алгоритмів нечіткого логічного висновку типів Мамдані й Сугено, що збільшило ймовірність знаходження необхідних документів серед перших знайдених у порівнянні з існуючими пошуковими системами.
- створенно мультиагентну систему інформаційного пошуку для російської і англійської мов.

14

14

ДОДАТОК В
Апробація роботи

7th International Scientific Conference

**Science progress in European countries:
new concepts and modern solutions**

Hosted by the ORT Publishing and

The Center for Scientific Research "Solution"

Conference papers

May 31, 2019

Stuttgart, Germany

7th International Scientific Conference

"Science progress in European countries: new concepts and modern solutions": Papers of the 7th International Scientific Conference.
May 31, 2019, Stuttgart, Germany. 436 p.

Edited by **Ludwig Siebenberg**

Technical Editor: **Peter Meyer**

ISBN 978-3-944375-22-9

Published and printed in Germany by ORT Publishing (Germany) in
association with the Center For Scientific Research "Solution" (Ukraine)
May 31, 2019.

ORT Publishing

Schwieberdinger Str. 59

70435 Stuttgart, Germany

All rights reserved

© ORT Publishing

© All authors of the current issue

ISBN 978-3-944375-22-9